

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ**

**Факультет пожежної безпеки
Кафедра пожежної профілактики в населених пунктах**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

**для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
галузь знань 26 «Цивільна безпека», спеціальність 261 «Пожежна
безпека»**

Рекомендовано до друку
кафедрою пожежної
профілактики в населених
пунктах НУЦЗ України
(протокол № 7 від 27.02.2023 р.)

Укладачі: Н.В. Рашкевич, Ю.А. Отрош

Рецензенти: доктор технічних наук, професор **М. Г. Сур'янінов**, завідувач кафедри будівельної механіки Одеської державної академії будівництва та архітектури;
кандидат технічних наук, доцент **О. Б. Васильєв**, начальник Дарницького районного управління Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у м. Києві

Методичні вказівки до семінарських (практичних) занять з дисципліни «Організація наукових досліджень» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти галузь знань 26 «Цивільна безпека», спеціальність 261 «Пожежна безпека» / Укладачі: Н.В. Рашкевич, Ю.А. Отрош. Х.: НУЦЗУ, 2023. 20 с.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Практичне заняття 1 Сутність науки як системи знань	5
Практичне заняття 2 Наукове знання. наукове пізнання	6
Практичне заняття 3 Показники наукової діяльності вищих навчальних закладів (установ)	7
Практичне заняття 4 Показники наукової діяльності науковця	8
Практичне заняття 5 Інформаційне забезпечення наукових досліджень	9
Практичне заняття 6 Основи винахідницької діяльності	10
Практичне заняття 7 Робота над науковою статтею	11
Практичне заняття 8 Апробація матеріалів наукових досліджень	12
Практичне заняття 9 Робота над рукописом дисертаційної роботи	13
Семінарське заняття 1, 2 Методологія наукових досліджень	14
Семінарське заняття 3 Організація захисту дисертації	15
ЛІТЕРАТУРА	16

ВСТУП

Мета вивчення дисципліни – формування у майбутніх фахівців системи базових знань і навичок для організації та проведення наукових досліджень.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

знання:

- основи методології наукового дослідження;
- роль наукових досліджень в розвитку особистості і організації;
- принципи і закономірності організації і проведення наукових досліджень, конференції, семінарів, круглих столів;
- порядок організації наукової діяльності в ДСНС України;
- особливості написання і презентації наукових доповідей, статей і есе;

уміння/навички:

- проводити наукові семінари, конференції, круглі столи;
- виступати перед аудиторією з презентацією;
- уміти аналізувати результати наукових досліджень ;
- використати знання в області організації і проведення наукових досліджень для реалізації професійних навичок;

комунікацію: донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень;

відповідальність та автономію:

- демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступіньсамостійності, академічна та професійна доброчесність;
- здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

СУТНІСТЬ НАУКИ ЯК СИСТЕМИ ЗНАНЬ

Перелік основних завдань

1. Охарактеризувати сучасний стан, виявити проблеми і вказати перспективи розвитку науки в Україні, системі Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Вашого навчального закладу.
2. Ознайомитись з науковими інтересами науково-педагогічних (наукових) працівників кафедри (відділення) за якою Ви закріплені.
3. Перелічити і обґрунтувати особливості сучасних наукових досліджень.
4. Вивчити рівні вищої освіти, наукових ступенів, вчених звань.
5. Розробити глосарій (мінімальний обсяг – 1 авторський аркуш).

Питання для дискусії

1. Наука як особливий вид людської діяльності.
2. Підготовка науковців в ад'юнктурі (аспірантурі) і докторантурі.
3. Класифікація наукових досліджень.
4. Порядок здійснення наукових досліджень.

Питання для перевірки знань

1. Розкрийте зміст понять: «наука», «наукове дослідження», «методологія», «метод», «предмет дослідження», «об'єкт дослідження».
2. Основні функції науки в сучасних умовах.
3. Особливості фундаментальної та прикладної науки: діалектичний взаємозв'язок.
4. Мета наукового дослідження.
5. Ознаки наукового дослідження.
6. Структурні одиниці наукового напрямку.
7. Етапи формування теми дослідження. Основні умови вибору.
8. Програма дослідження. Структура та функції програми дослідження.
9. Основні вимоги до формування програми наукових досліджень.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

НАУКОВЕ ЗНАННЯ. НАУКОВЕ ПІЗНАННЯ

Перелік основних завдань

1. Встановити роль наукових фактів у науковому дослідженні. Навести приклад у сфері пожежної безпеки.
2. Ознайомитись зі структурою наукового доказу та спростування. Встановити що означає тривала дискусія.
3. Запропонувати пропозиції «як перемогти в дискусії?»

Питання для дискусії

1. Принцип об'єктивності як основний принцип наукового пізнання.
2. Наука та повсякденне знання: спільне та відмінне.
3. Верифікація та фальсифікація в методології науки.
4. Інтуїція та її роль у науковому пізнанні.
5. Істина як мета та ідеал наукового пізнання

Питання для перевірки знань

1. Сутність науки, її кумулятивний характер.
2. Суб'єкт та об'єкт науки.
3. Структура і класифікація наук. Проблема класифікації наук.
4. Сутність фундаментальних наукових досліджень.
5. Сутність прикладних наукових досліджень.
6. Суб'єкт та об'єкт пізнання.
7. Форми пізнавальної діяльності.
8. Компоненти наукового пізнання.
9. Наукова гіпотеза та її роль у пізнанні.
10. Функції наукового знання.
11. Поняття, категорії, принципи, постулати, правила як елементи науки.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

ПОКАЗНИКИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ (УСТАНОВ)

Перелік основних завдань

1. Ознайомитись з науковою стратегією Вашого навчального закладу.
2. Визначити індекс Гірша (Хірша) або h-індекс Вашого навчального закладу.
3. Визначити імпакт-фактор збірок наукових праць Вашого навчального закладу.
4. Ознайомитись з бібліографічною та реферативною базою даних Scopus з метою набуття практичних навичок відстеження цитованості статей, опублікованих у провідних світових журналах.

Питання для дискусії

1. Статут Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури.
2. Місце Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України в розвитку наукової діяльності.
3. Організаційна структура та роль Національної Академії наук України.
4. Особливості функціонування інкубаторів, технопарків, технополісів.
5. Підготовка наукових кадрів. Питання підвищення рівня кваліфікації працівників та кар'єрне зростання молодих науковців в загальній оцінці наукової діяльності вищих навчальних закладів (установ).

Питання для перевірки знань

1. Функції Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури.
2. Базові принципи оцінки ефективної наукової діяльності вищих навчальних закладів (установ).
3. Критерії оцінювання рівня досягнень і потенціалу вищих навчальних закладів (установ).
4. Питання співпраці вищих навчальних закладів (установ) на вітчизняному та міжнародному рівнях.
5. Надайте визначення індекс Гірша (Хірша) або h-індекс.
6. Імпакт-фактор в системі оцінки ефективності наукової діяльності установ.
7. Провідні міжнародні реферативні бази даних та наукометричні платформи.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

ПОКАЗНИКИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВЦЯ

Перелік основних завдань

1. Ознайомитись з науковими досягненнями за 5 останніх років Вашого наукового керівника: наявність публікацій у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection; наявність патентів на винахід чи корисну модель, свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір; підручників чи навчальних посібників, монографій; участь в атестації наукових кадрів як офіційного опонента або члена спеціалізованої вченої ради; участь у міжнародних наукових проектах тощо.

2. Визначити індекс Гірша (Хірша) або h-індекс Вашого наукового керівника, начальника структурного підрозділу (відділу).

3. Створити (за відсутністю) свій профіль науковця в Google Scholar.

Питання для дискусії

1. Проблемні питання оцінки наукової діяльності науковця.
2. Графік роботи науковця. Елементи самоорганізації.
3. Ергономічні особливості робочого місця науковця.
4. Організація наукової та науково-технічної діяльності в системі Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Питання для перевірки знань

1. Економічний підхід до оцінювання ефективності наукової діяльності.

2. Наукометричний підхід до оцінювання ефективності наукової діяльності.

3. Проблемно-орієнтований підхід до оцінювання ефективності наукової діяльності.

4. Порядок організації наукової діяльності у Державній службі України з надзвичайних ситуацій.

5. Суб'єкти наукової та науково-технічної діяльності у Державній службі України з надзвичайних ситуацій.

6. Порядок відкриття, виконання та закриття науково-дослідної роботи.

7. Реєстрація науково-дослідної роботи в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації.

8. Впровадження результатів науково-дослідної роботи.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Перелік основних завдань

1. Встановити зв'язок наукових досліджень і інформаційної діяльності.
2. В рамках проведення власних наукових досліджень сформулювати запит для пошукової системи: інформаційні, навігаційні, транзакційні.
3. Ознайомитись з пошуковою системою: Базою патентів України. Встановити наявність патентів на винахід, патентів на корисну модель у Вашого наукового керівника.

Питання для дискусії

1. Види, джерела інформації та режими доступу до неї.
2. Організація збору інформації на підприємствах (установах).
3. Рекомендаційні матеріали конференції, симпозіумів, нарад і наукові документи як джерела інформації.
4. Інформаційні електронні ресурси. Інформаційні запити.
5. Аналіз та опрацювання інформації.

Питання для перевірки знань

1. Джерела інформації та їх класифікація.
2. Поняття про первинну та вторинну інформацію.
3. Принципи збору інформаційних матеріалів.
4. Національна система науково-технічної інформації.
5. Призначення універсальної десятикової класифікації – бібліотечної класифікації документів.
6. Особливості збору інформації на підприємствах (установах).
7. Використання Інтернет-технологій на різних етапах експерименту.
8. Переваги та недоліки у проведенні Інтернет-досліджень.
9. Практичні рекомендації при складанні запиту для пошукової системи.
10. Стадії обробки інформації та їх характеристика.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

ОСНОВИ ВІНАХІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Перелік основних завдань

1. Провести патентно-інформаційне дослідження (пошук, відбір, аналіз джерел інформації) тенденцій розвитку, наприклад, способів гасіння пожеж або за тематикою власних наукових досліджень.
2. Ознайомитись з порядком реєстрації винаходу (корисної моделі): оформлення заявки, опису, формули, реферату.

Питання для дискусії

1. Роль і значення інтелектуальної власності для України.
2. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності.
3. Використання патентної інформації при прогнозуванні, створенні і засвоєнні нової техніки.
4. Поняття порушення та захист прав інтелектуальної власності.

Питання для перевірки знань

1. Поняття інтелектуальної власності.
2. Основні інститути права інтелектуальної власності.
3. Об'єкти авторського права в Україні.
4. Суб'єкти авторського права в Україні.
5. Перелік матеріалів при поданні заявки на винахід (корисну модель) в Україні.
6. Структура опису винаходу (корисної моделі).
7. Визначення індексу Міжнародної патентної класифікації.
8. Вимоги до назви винаходу (корисної моделі).
9. Опис галузі техніки, до якої належить винахід (корисна модель).
10. Вимоги до вибору та опису аналогу.
11. Вимоги до опису характеристик прототипу. Недоліки прототипу.
12. Вимоги до викладу суті винаходу (корисної моделі).
13. Вимоги до фігур креслення.
14. Відомості, які підтверджують можливість здійснення винаходу (корисної моделі).
15. Призначення, структура, складання, особливості формули винаходу (корисної моделі).
16. Обов'язки патентовласника. Передача майнових прав.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

РОБОТА НАД НАУКОВОЮ СТАТТЕЮ

Перелік основних завдань

1. Проаналізувати наукову статтю за обраною Вами темою наукового дослідження на наявність в ній основних компонентів наукового дослідження. Написати рецензію.
2. На підставі тексту обраної Вами опублікованої наукової статті скласти парафраз.
3. За напрямком дисертаційних досліджень проаналізувати не менше 10 наукових статей та підготувати робочий варіант власної аналітичної статті.

Питання для дискусії

1. Роль наукового керівника під час написання наукової статті.
2. Особливості публікації за кордоном.
3. Основні фахові журнали (збірки) з питань пожежної безпеки.
4. Академічна доброчесність сучасного науковця.
5. Процес рецензування статті. Поширені причини для відмови у публікації.

Питання для перевірки знань

1. Головні функції публікацій.
2. Вимоги до оформлення тексту статті.
3. Структура наукової статті.
4. Вимоги до назви статті.
5. Вимоги до української та російської анотацій.
6. Вимоги до ключових слів.
7. Вимоги до оформлення рисунків.
8. Вимоги до оформлення таблиць.
9. Вимоги до оформлення формул.
10. Вимоги до оформлення посилань на літературні джерела в тексті.
11. Вимоги до оформлення списку джерел у розділі Література.
12. Вимоги до списку літератури англійською мовою (References).
13. Вимоги до оформлення відомостей про авторів.
14. Що означає академічна культура, плагіат?
15. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.
16. Вимоги до рівня наукової кваліфікації здобувача освітньо-наукового ступеня доктора філософії щодо наукових публікацій.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

АПРОБАЦІЯ МАТЕРІАЛІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Перелік основних завдань

1. Отримати практичні навички написання тез доповіді на конференцію.
2. Отримати практичні навички підготовки доповіді для очної участі у науковій конференції та мультимедійної презентацію за матеріалами тез.

Питання для дискусії

1. Роль наукових семінарах, конференціях, конгресах, круглих столах у формуванні наукових поглядів.
2. Відмінності написання тез доповіді від наукової статті за результатами досліджень.
3. Апробація результатів дослідження. Роль наукового керівника.
4. Основні рекомендації до оформлення дидактичного матеріалу – мультимедійної презентації.

Питання для перевірки знань

1. Структура наукової конференції.
2. Види наукової конференції. Форми участі.
3. Типи тез за структурними особливостями.
4. Правила оформлення тез доповідей.
5. Обов'язкові елементи тез.
6. Рекомендації щодо дотримуватися певної послідовності дій під час написання тез.
7. Як обрати конференцію для апробації матеріалів наукових досліджень?
8. Що отримає учасник за підсумками конференції?
9. Переваги мультимедійної презентації.
10. Умовний поділ слайдів за матеріалами що належить представити.
11. Роль анімації в презентаціях.
12. Загальноприйняті етапи для ефективного представлення презентації. Поради Дейла Карнегі щодо підготовки презентацій.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

РОБОТА НАД РУКОПИСОМ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Перелік основних завдань

1. Розкрити основні структурні елементи дисертаційної роботи.
2. Підготувати робочий варіант анотації дисертації з урахуванням її основних складових елементів.
3. Підготувати робочий варіант вступу дисертації, де обґрунтувати вибір теми дослідження, сформулювати мету і завдання дослідження відповідно до предмета та об'єкта дослідження, описати методи дослідження, заплановану наукову новизну отриманих результатів.

Питання для дискусії

1. Відмінність дисертаційної роботи від магістерської.
2. Проблеми роботи над робочим та основним варіантом рукопису.
3. Мова як засіб вираження, фіксації, передачі та зберігання наукових результатів дослідження.

Питання для перевірки знань

1. Науковий стиль, призначення, функції.
2. Прийоми викладання матеріалів наукових досліджень.
3. Якісні характеристики культури наукового мовлення.
4. Рубрикація тексту.
5. Вимоги до оформлення титульного аркуша.
6. Вимоги до оформлення анотації, вступу.
7. Вимоги до оформлення формул, рисунків, таблиць.
8. Вимоги до оформлення змісту, переліку умовних позначень (за необхідності).
9. Основна частина рукопису дисертації. Формування висновків.
10. Вимоги до оформлення списку використаних джерел.
11. Що відноситься до додатків?

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 1, 2 МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Перелік основних завдань

1. Охарактеризуйте ознаки наукового дослідження.
2. Наведіть відмінності між поняттями «метод», «методики» та «методології».
3. Надайте визначення поняттям «аналіз», «синтез», «індукція», «дедукція», «аналогія».
4. Надайте визначення поняттям «спостереження», «опис», «порівняння», «рахунок», «вимір», «тестування», «експеримент», «моделювання».
5. Визначте місце гіпотези у наукових дослідженнях.

Питання для дискусії

1. Організація наукових досліджень.
2. Основні принципи раціональної організації наукової діяльності.
3. Сучасна концепція управління науковими дослідженнями.
4. Системний аналіз як загальнонауковий метод дослідження.
5. Роль формалізації та моделювання у науковому дослідженні.

Питання для перевірки знань

1. Методологія наукового дослідження.
2. Типологія методів наукового дослідження.
3. Співвідношення методології та методики наукового дослідження.
4. Теоретичні методи дослідження.
5. Аналіз та синтез у науковому дослідженні.
6. Індукція та дедукція у науковому дослідженні.
7. Що означає поставити наукову проблему?
8. Об'єктивні та суб'єктивні фактори впливу на вибір, постановку та вирішення проблеми.
9. Емпіричні методи дослідження.
10. Спостереження у науковому дослідженні.
11. Роль експерименту в науці.
12. Моделювання та аналогія як методи наукового дослідження.
13. Обчислення оцінок шуканих характеристик
14. Перевірка статистичних гіпотез.
15. Оцінка точності результатів експериментальних досліджень.
16. Розрахунок необхідної кількості експериментів.
17. Що передбачає самоорганізація наукових досліджень?

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 3 ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ ДИСЕРТАЦІЇ

Перелік основних завдань

1. Розписати порядок проходження процедури захисту дисертацій на присудження ступеня доктор філософії.
2. Ознайомитись з основними складовими елементами висновку наукового керівника.
3. Ознайомитись з основними складовими елементами висновку рецензентів про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів роботи
4. Ознайомитись з основними складовими елементами відгуку опонента на дисертаційну роботу, що представляється на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії
5. Ознайомитись з основними складовими елементами облікової карти дисертації.

Питання для дискусії

1. Вимоги до рівня наукової кваліфікації здобувача освітньо-наукового ступеня доктора філософії
2. Місце освітньої складової встановлені майбутнього доктора філософії як науковця.
3. Забезпечення публічного захисту дисертації на присудження ступеня доктор філософії.
4. Передача матеріалів дисертаційних досліджень до Національного репозитарію академічних текстів або Державної наукової установи «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації».

Питання для перевірки знань

1. Утворення спеціалізованої вченої ради. Перелік документів, що подаються в МОН України для утворення ради.
2. Процедура засідання вченої ради.
3. Критерії оцінювання публічного захисту наукової роботи.
4. Перелік документів, що подаються до ради для проведення захисту дисертації
5. Перелік документів, що входять до атестаційної справ здобувача.
6. Основні поради під час виступу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141 (із змінами).
2. Про вищу освіту: Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004 (із змінами).
3. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 3, ст.25 (із змінами).
4. Про авторське право і суміжні права: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 13, ст.64 (із змінами).
5. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 7, ст.32 (із змінами).
6. Про науково-технічну інформацію: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 33, ст.345(із змінами).
7. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 48, ст.253 (із змінами).
8. Цивільний Кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356.
9. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора науку вищих навчальних закладах (наукових установах): Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (із змінами).
10. Про присудження ступеня доктора філософії: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167 (із змінами).
11. Положення про Міністерство освіти і науки України: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630 (із змінами).
12. Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності в Державній службі України з надзвичайних ситуацій: наказ Міністерство внутрішніх справ України від 02.04.2018 р. № 265. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25.04.2018 р. за № 506/31958.
13. Вимоги до оформлення дисертації: наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 року № 40 (із змінами).
14. Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам: наказ Міністерства освіти і науки України від 14.01.2016р. № 13 (із змінами).
15. Державний стандарт України «Видання. Основні види. Терміни та визначення». ДСТУ 3017-95: наказ Держстандарту України від 23 лютого 1995 р. № 58; розроблено Національним науково-виробничим об'єднанням «Книжкова палата України».
16. Національний стандарт України «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». ДСТУ 8302:2015: наказ ДП «УкрНДНЦ» від 22 червня 2015 р. № 61 з 2016-07-01; згідно з наказом ДП «УкрНДНЦ» від 04 березня 2016 р. № 65 змінено дату чинності.
17. Національний стандарт України «Інформація та документація.

Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання». ДСТУ 3008:2015: наказ ДП «УкрНДНЦ» від 22.06.2015 р. № 61 з 2016-07-01.

18. Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Національному університеті цивільного захисту України: рішенням Вченої ради НУЦЗУ протокол № 3 від 29.11.2019р.

19. Базилевич В.Д., Ільїн В.В. Інтелектуальна власність: креативи метафізичного пошуку: монографія. К.: Знання, 2008. 687 с.

20. Бірта Г.О. Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 142 с.

21. Важинський С.Е., Коссе А.Г. Методологія та організація наукових досліджень: конспект лекцій. Х.: НУЦЗУ, 2020. 143 с.

22. Дерій В.А., Римар Г.А. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Тернопіль, 2012. 127 с.

23. Древаль Ю.Д. Методологія та організація наукових досліджень: методичні рекомендації з організації самостійної роботи студентів та курсантів. Харків: НУЦЗУ, 2016. 16 с.

24. Єршова Н. Ю. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Основи наукових досліджень» для студентів усіх форм навчання за спеціальністю 071 – Облік і оподаткування. Х.: НТУ «ХП», 2017. 59 с.

25. Зав'ялова Т.В., Непша О.В. Глосарій термів та понять з курсу «Основи наукових досліджень»: навч.-метод. вид. Мелітополь: ТОВ Колор Принт, 2019. 84 с.

26. Зацерковний В.І., Тішаєв І.В., Демидов В.К. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2017. 236 с.

27. Зубенко О.В., Степанова І.С. Методичні вказівки для підготовки виступу студента на конференції та підготовки презентації. Вінниця: ВНТУ, 2017. 44 с.

28. Іванюк О. В., Литвинчук І. Л. Інтелектуальна власність: навч.-наочн. посіб. Житомир: В. Б. Котвицький, 2014. 163 с.

29. Кислий В.М. Організація наукових досліджень: навч.посіб. Суми: Університетська книга, 2011.224с.

30. Конверський А.Є. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб.К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

31. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Алерта, 2019. 492 с.

32. Кузьменко В.В., Головіна О.В. Методологія наукових досліджень: конспект лекцій. Дніпро: ДДУВС, 2016. 35 с.

33. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль, 2014. 278 с.

34. Основні вимоги до організації підготовки та захисту кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня магістра всіх спеціальностей та форм навчання / уклад. Н. В. Сментина, В. О. Кравченко.

Одеса: ОНЕУ, ротاپринт, 2017. 44 с.

35. Островерх О.О., Домбровська С.М., Савченко О.В.. Застосування права інтелектуальної власності в діяльності органів і підрозділів цивільного захисту: навч. посіб. Х.: НУЦЗУ, 2014. 104 с.

36. Пермінова С.О. Патентознавство та інтелектуальна власність: Патентознавство: навчально-методичний комплекс: навч. посіб. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 58 с.

37. Рассоха І.М. Методологія та організація наукових досліджень: конспект лекцій. Х.: ХНАМГ, 2011. 76 с.

38. Стадниченко А.П., Мороз В.В. Тестові завдання для самоконтролю з оволодіння аспірантами (спеціальність 091 Біологія) основами курсу «Методологія підготовки представлення та оформлення наукових досліджень». Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2020. 92 с.

39. Лисюк Г.М. Основи наукових досліджень і технічної творчості: навч. посіб. Харків: ХДУХТ, 2014. 102 с.

40. Тверезовська Н.Т., Сидоренко В. К. Методологія педагогічного дослідження: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 440 с.

41. Юринець В.Е. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Львів: ЛНУ, 2011. 179 с.

42. Шишкіна Є.К., Носирєв О.О. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Х.: Вид-во «Діса плюс», 2014. 200 с.

43. Кодекс академічної доброчесності Національного університету цивільного захисту України. Харків, 2018. 13 с. Режим доступу: https://www.nuczu.edu.ua/images/topmenu/normativna_baza/kodeks/Kodeks_Akadem_dobrochesn_NUCZU1.pdf

Інформаційні ресурси

1. <http://moodle.nuczu.edu.ua/course/> – Система дистанційного навчання «Moodle НУЦЗУ» Національного університету цивільного захисту України.

2. <http://www.nauka-online.org/> Українська Наукова Інтернет Спільнота.

3. <https://my.science.ua/directory/usw/> –Українські науковці у світі.

4. <https://www.facebook.com/groups/314070194112/> – Ukrainian Scientists Worldwide.

5. <https://www.rada.gov.ua> – Офіційний веб-портал парламенту України. Верховна Рада України.

6. <https://mon.gov.ua/ua> – Міністерство освіти і науки.

7. <http://www.dsns.gov.ua> – Державна служба України з надзвичайних ситуацій.

8. <https://www.nas.gov.ua> – Національна академія наук України.

9. <https://nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.

10. <https://korolenko.kharkov.com> – Харківська державна наукова

бібліотека ім. В.Г. Короленка.

11. <https://www.wipo.int/portal/en> – World Intellectual Property Organization – Всесвітня організація інтелектуальної власності.

12. <http://www.uacr.kiev.ua> – Державна організації «Українське агентство з авторських та суміжних прав».

13. <https://uapatents.com> – База патентів України.

14. <https://base.uipv.org/searchINV/> – Державне підприємство Український інститут інтелектуальної власності (УКРПАТЕНТ).

15. <https://ukrstat.gov.ua/> – Державна служба статистики України.

16. <https://scholar.google.com.ua> – Google Академія – Google Scholar.

17. <https://www.elsevier.com> – Science Direct Freedom Collection – Повнотекстова база даних видавничої корпорації Elsevier.

18. <https://www.researchgate.net> – ResearchGate – Науковий портал та соціальна мережа вчених.

19. <https://www.scopus.com> – SciVerse Scopus – Реферативна база даних та наукометрична платформа видавничої корпорації Elsevier.

20. <https://orcid.org/> – ORCID (Міжнародна система ідентифікації авторів).

21. <https://clarivate.com/products/scientific-and-academic-research/research-discovery-and-workflow-solutions/researcher-profiles/> – Web of Science.

22. <https://www.liga.net> – Комплексна система інформаційно-правового забезпечення.

23. <https://www.nature.com/wls> – World Library of Science – Всесвітня наукова бібліотека ЮНЕСКО.

24. <https://iafss.org> – The International Association for Fire Safety Science – Міжнародна асоціація науки про пожежну безпеку.

Навчальне видання

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

**для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
галузь знань 26 «Цивільна безпека», спеціальність 261 «Пожежна
безпека»**

Підписано до друку __. __. __. Формат __ х __ / __.

Умовн.-друк. арк. __.

Вид. № __ / __.

Сектор редакційно-видавничої діяльності
Національного університету цивільного захисту України
61023 м. Харків, вул. Чернишевська, 94.
www.nuczu.edu.ua